

Esgotar 17/V/1977

i exhaurir

En l'estat actual de la llengua es pot dir que els verbs esgotar i exhaurir són sinònims i intercanviables, si no en tots, en la majoria dels casos. Esgotar és un verb obtingut del substantiu gota, per mitjà del prefix es, que sol comportar una dispersió (talment com estullar, esgranar i esllomar provenen, respectivament, de fulla, gra i llom, amb la intervenció del mateix prefix). Esgotar significa, en principi, «buidar fins a l'última gota», però ha anat ampliant el seu camp de significació i els seus casos d'aplicació fins a esdevenir, com hem dit, un sinònim de exhaurir. Tractant-se del contingut d'un recipient, dels diners de què hom disposa, d'un tema que cal tractar, de les possibilitats de fer una cosa, dels mitjans disponibles o de l'edició d'un llibre, poden usar-se, indistintament, els verbs esgotar o exhaurir.

En la llengua parlada, però, és força habitual l'ús de la forma «agotar», en la qual res no denuncia la seva impropietat, ja que podria tractar-se, igualment, d'un derivat de gota. El fet és que és una forma que'ndevem a la influència del castellà, que res no aconsella d'admetre. El substantiu gota ens ha donat, com hem vist, esgotar, que podem alternar, a més, amb exhaurir, verb de procedència llatina.

La influència que ens ha imposat l'ús del castellanisme «agotar» s'ha fet extensiva a la seva aplicació en aquells casos en què cal indicar el cansament extrem d'una persona que ha fet un gran esforç. No creiem que sigui il·lícit de recórrer, també en aquests casos, als verbs esgotar o exhaurir. Al mateix Fabra trobem la forma exhaust, clarament relacionada amb exhaurir, i definida com a equivalent de esgotat o exhaurit, amb un dels exemples il·lustratius que diu exhaust de forces. Però fóra certament desencertat de recórrer-hi sistemàticament i de menystenir i arraconar, aleshores, els diversos verbs amb què, en un llenguatge genuí, expressem aquesta mateixa idea, com ara són cruixir, capolar, baldar i, especialment, rebentar. Estic cruixit. Va quedar baldat de l'esforç. Amb aquesta feina acabem rebentats.

ALBERT JANE